KLASA 5 – GEOGRAFIA

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny zgodnie z programem: To nasz świat. Geografia GWO

Dział / Temat	Na ocenę dopuszczającą (2)	Na ocenę dostateczną (3)	Na ocenę dobrą (4)	Na ocenę bardzo dobrą (5)	Na ocenę celującą (6)
1. Lądy i oceany	Uczeń: • Wyjaśnia, czym zajmuje się geografia. • Wymienia główne kierunki świata. • Wskazuje na globusie i mapie świata: bieguny, równik, południki 0° i 180°, półkule, zwrotniki i koła podbiegunowe. • Pokazuje i nazywa kontynenty i oceany na globusie i mapie świata.	Uczeń: • Wymienia źródła wiedzy geograficznej. • Określa położenie kontynentów i oceanów na półkulach Ziemi. • Wskazuje kontynenty i oceany na trasach wypraw K. Kolumba, V. da Gamy i F. Magellana. • Wymienia główne i pośrednie kierunki świata w języku polskim i skróty w języku angielskim. • Podaje cechy południków i równoleżników. • Omawia przyczyny i znaczenie wielkich odkryć geograficznych.	Uczeń: • Podaje wartości charakterystycznych równoleżników (równik, zwrotniki, koła podbiegunowe). • Stosuje główne i pośrednie kierunki świata do opisu położenia wybranych punktów względem innych obiektów. • Porównuje siatkę geograficzną i siatkę kartograficzną. • Porównuje południki i równoleżników. • Omawia skutki wielkich odkryć geograficznych.	Uczeń: • Znajduje powiązania między geografią a innymi dziedzinami wiedzy. • Omawia położenie Ziemi w Układzie Słonecznym. • Określa lokalizację wybranego punktu na Ziemi względem charakterystycznych równoleżników i południka 0°.	Uczeń: • Korzysta z różnych źródeł geograficznych w celu uzyskania informacji. • Omawia przebieg wypraw wybranych podróżników.
2. Mapa	Uczeń: • Wyjaśnia, czym jest mapa i wymienia jej elementy. • Rozróżnia rodzaje map. • Podaje przykłady map tematycznych. • Wymienia różnice między mapą papierową a mapą cyfrową. • Odczytuje skalę mapy. • Wyjaśnia pojęcia wysokość	Uczeń: • Odczytuje informacje z legendy mapy. • Stosuje skalę mapy do ustalenia odległości na mapie. • Posługuje się rysunkiem poziomicowym. • Wyjaśnia znaczenie barw stosowanych na mapach ogólnogeograficznych.	Uczeń: • Oblicza wysokość względną, korzystając z poziomic na mapie. • Wyszukuje i przedstawia informacje na temat form ochrony przyrody w Polsce. • Oblicza długość trasy złożonej z kilku prostych odcinków. • Odnajduje w terenie	Uczeń: • Proponuje trasę wycieczki z uwzględnieniem informacji zawartych na mapie. • Omawia formy ochrony przyrody w Polsce. • Potrafi zorientować mapę w terenie. • Posługuje się w terenie planem miasta i mapą turystyczną.	Uczeń: • Dokonuje obserwacji i pomiarów w najbliższej okolicy szkoły. • Omawia różne formy ochrony przyrody w Polsce, w tym parki narodowe, i wskazuje je na mapie.

Dział / Temat	Na ocenę dopuszczającą (2)	Na ocenę dostateczną (3)	Na ocenę dobrą (4)	Na ocenę bardzo dobrą (5)	Na ocenę celującą (6)
	bezwzględna i wysokość względna, poziomice. • Odczytuje wysokości bezwzględne z mapy. • Rozpoznaje na mapie wypukłe i wklęsłe formy terenu. • Tłumaczy pojęcie krajobraz i wyróżnia jego rodzaje. • Wylicza pasy krajobrazowe Polski.	• Wyszukuje w atlasie różne przykłady map tematycznych. • Tłumaczy, jak wykorzystywać różne rodzaje map. • Oblicza odległości w linii prostej na mapie za pomocą skali. • Korzysta z mapy ogólnogeograficznej i krajobrazowej.	elementy krajobrazu widoczne na mapie. • Rozpoznaje na mapie składniki krajobrazu.	• Charakteryzuje zróżnicowanie krajobrazowe Polski. • Wyjaśnia, dlaczego należy chronić przyrodę.	
3. Krajobrazy Polski	Uczeń: • Wskazuje na mapie krainy geograficzne w Polsce (Pobrzeże Słowińskie, Pojezierze Mazurskie, Nizina Mazowiecka, Wyżyna Krakowsko-Częstochowska, Wyżyna Lubelska, Wyżyna Śląska, Tatry). • Rozpoznaje na filmach i ilustracjach krajobrazy w Polsce. • Wyjaśnia różnice między krajobrazem naturalnym a krajobrazem antropogenicznym. • Charakteryzuje krajobraz wielkomiejski.	Uczeń: • Wymienia gatunki roślin i zwierząt występujące w danym krajobrazie. • Wskazuje na mapie obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego w Polsce. • Charakteryzuje warunki klimatyczne w poszczególnych pasach krajobrazowych. • Omawia najważniejsze walory przyrodnicze i kulturowe Polski.	Uczeń: • Omawia związek warunków przyrodniczych ze sposobem zagospodarowania terenu (na przykładach Wyżyny Lubelskiej i Wyżyny Śląskiej). • Wskazuje podobieństwa i różnice pomiędzy pasami krajobrazowymi. • Wyjaśnia znaczenie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.	Uczeń: • Omawia przykłady negatywnego wpływu człowieka na środowisko. • Przedstawia podstawowe zależności między elementami krajobrazów. • Opisuje życie mieszkańców wybranych krain geograficznych.	Uczeń: • Dokonuje oceny krajobrazu najbliższej okolicy pod względem jego piękna oraz ładu przestrzennego.
4. Krajobrazy świata	Uczeń: • Wskazuje na mapie i omawia strefy klimatyczne świata. • Pokazuje na mapie i	Uczeń: • Odczytuje informacje przedstawione na klimatogramach. • Przedstawia główne cechy	Uczeń: • Omawia podobieństwa i różnice między strefami krajobrazowymi na świecie. • Opisuje zależności między	Uczeń: • Porównuje klimatogramy typowe dla różnych stref krajobrazowych. • Wykazuje zależności	Uczeń: • Identyfikuje zależności między składnikami poznawanych krajobrazów a warunkami życia człowieka.

Dział / Temat	Na ocenę dopuszczającą (2)	Na ocenę dostateczną (3)	Na ocenę dobrą (4)	Na ocenę bardzo dobrą (5)	Na ocenę celującą (6)
	charakteryzuje strefy krajobrazowe na świecie.	krajobrazów świata. • Identyfikuje krajobrazy świata na podstawie filmów i ilustracji. • Rozpoznaje na filmach i ilustracjach wybrane gatunki zwierząt i roślin występujące w różnych strefach krajobrazowych.	życiem mieszkańców a warunkami przyrodniczymi występującymi w różnych strefach krajobrazowych.	między klimatem a strefą krajobrazową.	

Wymagania na ocenę wyższą obejmują również wymagania poziomów niższych. Ocena klasyfikacyjna określa poziom osiągnięć ucznia względem wymagań.
Dla uczniów z opinią PPP kryteria dostosowywane są zgodnie z zaleceniami poradni. Dla uczniów z orzeczeniem dostosowane kryteria znajdują się w IPET.

Opracowano i przyjęto 1 IX 2026 r. do realizacji w roku szkolnym 2026/2027 przez zespół nauczycieli geografii.

Marzena Michalska
Julia Przewoźna

KLASA 6 – GEOGRAFIA

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny zgodnie z programem: To nasz świat. Geografia GWO

Dział / Temat	Na ocenę dopuszczającą (2)	Na ocenę dostateczną (3)	Na ocenę dobrą (4)	Na ocenę bardzo dobrą (5)	Na ocenę celującą (6)
1. Ziemia we Wszechświecie	Uczeń: • Podaje podstawowe wiadomości o Wszechświecie. • Wylicza planety Układu Słonecznego w kolejności od Słońca. • Opisuje ruch obrotowy Ziemi i jego następstwa. • Krótko omawia ruch obiegowy Ziemi i jego skutki.	Uczeń: • Wyjaśnia pojęcia: planeta, gwiazda. • Demonstruje przy użyciu modelu (np. tellurium lub globusa) ruch obrotowy Ziemi. • Prezentuje za pomocą modelu (np. tellurium lub globusa) ruch obiegowy Ziemi.	Uczeń: • Rozpoznaje na ilustracji i po opisie planety Układu Słonecznego. • Wymienia i omawia konsekwencje ruchów obrotowego i obiegowego Ziemi. • Charakteryzuje pozorną wędrówkę Słońca po niebie. • Porównuje oświetlenie Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku.	Uczeń: • Wyjaśnia pojęcia: planety karłowate, księżyc, meteoroidy, planetoidy. • Opisuje planety Układu Słonecznego. • Tłumaczy związek między ruchem obrotowym a pozorną wędrówką Słońca po niebie, górowaniem Słońca, dniem i nocą oraz strefami czasowymi. • Oblicza różnice czasu między punktami na Ziemi, korzystając z mapy stref czasowych.	Uczeń: • Porównuje wyniki pomiaru wysokości Słońca w różnych porach dnia i roku. • Wykazuje związek między ruchem obiegowym Ziemi a strefami oświetlenia, klimatu i krajobrazów. • Przedstawia wybrane wiadomości o galaktykach, gwiazdozbiorach i czarnych dziurach. • Przytacza najważniejsze wydarzenia z historii poznawania kosmosu.
2. Współrzędne geograficzne	Uczeń: • Wyjaśnia, czym są długość i szerokość geograficzna. • Pokazuje na mapie lub globusie południki 0° i 180°, równik, zwrotniki i koła podbiegunowe. • Wskazuje na mapie i nazywa kierunki świata.	Uczeń: • Wyjaśnia cel stosowania współrzędnych geograficznych. • Wymienia cechy południków i równoleżników. • Określa współrzędne geograficzne podanego punktu na mapie lub globusie.	Uczeń: • Znajduje obiekty na mapie na podstawie podanych współrzędnych geograficznych.	Uczeń: • Wskazuje położenie punktów i obszarów na mapach w różnych skalach na podstawie współrzędnych. • Wyjaśnia, w jaki sposób oblicza się rozciągłość południkową i równoleżnikową.	Uczeń: • Wyznacza w terenie współrzędne geograficzne wybranych punktów za pomocą mapy i odbiornika GPS (np. w smartfonie). • Oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową wybranego obiektu na mapie.
3. Środowisko geograficzne Europy	Uczeń: • Wskazuje na mapie Europę. • Wyjaśnia pojęcia: depresja, nizina, wyżyna, góra. • Nazywa klimat Europy i	Uczeń: • Opisuje położenie Europy na mapie świata. • Wymienia największe krainy geograficzne i najwyższy	Uczeń: • Wskazuje na mapie i omawia granice Europy, morza, zatoki, jeziora i rzeki. • Odszukuje wybrane	Uczeń: • Charakteryzuje linię brzegową Europy. • Porównuje obszary Europy pod względem cech	Uczeń: • Wyjaśnia pojęcia: enklawa i eksklawa oraz wskazuje ich przykłady na mapie. • Charakteryzuje czynniki,

Dział / Temat	Na ocenę dopuszczającą (2)	Na ocenę dostateczną (3)	Na ocenę dobrą (4)	Na ocenę bardzo dobrą (5)	Na ocenę celującą (6)
	czynniki go kształtujące. • Podaje liczbę ludności w Europie. • Odszukuje na mapie miejsca o największej i najmniejszej gęstości zaludnienia. • Tłumaczy pojęcia: migracje, emigracja i imigracja. • Wyszczególnia odnawialne i nieodnawialne źródła energii. • Podaje datę przystąpienia Polski do Unii Europejskiej.	szczyt Europy. • Wyszczególnia typy klimatu i omawia czynniki klimatyczne. • Odczytuje dane przedstawione na klimatogramach. • Wykazuje różnice między migracją zarobkową a uchodźstwem. • Wyjaśnia, czym jest energetyka i podaje typy elektrowni. • Wylicza i wskazuje na mapie państwa oraz symbole Unii Europejskiej.	państwa Europy oraz podaje nazwy ich stolic. • Charakteryzuje zróżnicowanie rzeźby terenu i rozmieszczenie ludności. • Analizuje dane przedstawione na klimatogramach. • Wymienia konsekwencje migracji w kraju emigracyjnym i imigracyjnym. • Analizuje problem starzenia się społeczeństwa (przyczyny i skutki). • Omawia typy elektrowni, diagramy energii i środowiskowe uwarunkowania ich budowy. • Podaje cele Unii Europejskiej.	środowiska przyrodniczego. • Porównuje klimatogramy z różnych miejsc w Europie. • Tłumaczy występowanie różnych typów klimatu na tej samej szerokości geograficznej. • Podaje czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności i problemy demograficzne Europy. • Omawia strukturę produkcji energii elektrycznej w państwach Europy. • Wyjaśnia znaczenie strefy euro, strefy Schengen i korzyści z obecności Polski w UE.	które wpływają na zmianę klimatu. • Analizuje rozmieszczenie ludności, zróżnicowanie religijne i językowe Europy. • Omawia znaczenie przynależności Polski do organizacji międzynarodowych (Unia Europejska, NATO).
4. Wybrane elementy środowiska i gospodarki Europy	Uczeń: • Wskazuje na mapie Islandię i jej położenie na granicach płyt litosfery. • Pokazuje na mapie Francję oraz odnajduje Londyn i Paryż. • Wyjaśnia, czym jest turystyka.	Uczeń: • Tłumaczy, czym różni się magma od lawy. • Wymienia rodzaje ruchów płyt litosfery. • Podaje główne cechy gospodarki Francji. • Wyjaśnia pojęcia: metropolia, aglomeracja. • Wylicza elementy infrastruktury turystycznej.	Uczeń: • Charakteryzuje rodzaje ruchów płyt litosfery, gorące źródła i gejzery. • Wymienia francuskie marki świadczące o nowoczesności gospodarki. • Rozpoznaje najważniejsze atrakcje turystyczne Londynu i Paryża. • Tłumaczy, czym są walory turystyczne i identyfikuje atrakcje Europy Południowej.	Uczeń: • Charakteryzuje trzęsienia ziemi, wybuchy wulkanów i płytową budowę litosfery. • Analizuje czynniki wpływające na nowoczesność gospodarki oraz rynek usług we Francji. • Wymienia najważniejsze atrakcje Londynu i Paryża. • Omawia rodzaje turystyki oraz dzieli walory na przyrodnicze i kulturowe.	Uczeń: • Opisuje budowę wnętrza Ziemi i zależność zjawisk tektonicznych od budowy płytowej. • Określa wpływ gorących źródeł na strukturę produkcji energii w Islandii. • Omawia znaczenie nowoczesnego przemysłu i usług we Francji. • Podaje podobieństwa i różnice między Londynem a Paryżem. • Charakteryzuje wpływ rozwoju turystyki na strukturę zatrudnienia i infrastrukturę w Europie Południowej.

Dział / Temat	Na ocenę dopuszczającą (2)	Na ocenę dostateczną (3)	Na ocenę dobrą (4)	Na ocenę bardzo dobrą (5)	Na ocenę celującą (6)
5. Kraje sąsiadujące z Polską	Uczeń: • Wskazuje na mapie położenie sąsiadów Polski. • Krótko omawia warunki przyrodnicze sąsiadów Polski. • Odpowiada, co dzieje się obecnie w Ukrainie.	Uczeń: • Charakteryzuje położenie Niemiec, Czech, Słowacji, Ukrainy, Białorusi, Litwy i Rosji. • Opisuje środowisko przyrodnicze Niemiec, Czech, Słowacji, Białorusi i Litwy na mapie ogólnogeograficznej. • Wymienia obecne problemy polityczne i społeczne Ukrainy. • Wylicza surowce mineralne Rosji.	Uczeń: • Charakteryzuje gospodarkę Niemiec (zmiany w przemyśle Nadrenii Północnej-Westfalii). • Rozpoznaje walory przyrodnicze i kulturowe Czech, Słowacji, Białorusi i Litwy. • Wskazuje na mapie tereny Ukrainy okupowane przez Rosję. • Podaje argumenty świadczące o dużym zróżnicowaniu przyrodniczym, klimatycznym i krajobrazowym Rosji.	Uczeń: • Analizuje czynniki i dane statystyczne rozwoju gospodarczego Niemiec. • Wymienia walory przyrodnicze i kulturowe Czech, Słowacji, Białorusi i Litwy. • Opisuje sytuację gospodarczą, polityczną i społeczną Ukrainy. • Omawia relacje Polski z sąsiadami.	Uczeń: • Przedstawia najważniejsze fakty z najnowszej historii Ukrainy. • Podaje przyczyny ataku Rosji na Ukrainę. • Omawia skutki społeczno-gospodarcze konfliktów zbrojnych. • Uzasadnia potrzebę utrzymywania przez Polskę dobrych relacji z sąsiadami.

Wymagania na ocenę wyższą obejmują również wymagania poziomów niższych. Ocena klasyfikacyjna określa poziom osiągnięć ucznia względem wymagań.

Dla uczniów z opinią PPP kryteria dostosowywane są zgodnie z zaleceniami poradni. Dla uczniów z orzeczeniem dostosowane kryteria znajdują się w IPET.

Opracowano i przyjęto 1 IX 2026 r. do realizacji w roku szkolnym 2026/2027 przez zespół nauczycieli geografii.

Marzena Michalska
Julia Przewoźna

KLASA 7 – GEOGRAFIA

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny zgodnie z programem: To nasz świat. Geografia GWO

Dział / Temat	Na ocenę dopuszczającą (2)	Na ocenę dostateczną (3)	Na ocenę dobrą (4)	Na ocenę bardzo dobrą (5)	Na ocenę celującą (6)
1. Położenie i terytorium Polski	Uczeń: • Wskazuje na mapie Polskę oraz podaje podstawowe wiadomości o jej położeniu. • Podaje całkowitą powierzchnię Polski. • Wymienia sąsiadów Polski. • Wskazuje na mapie skrajne punkty Polski i Europy. • Podaje liczbę województw w Polsce.	Uczeń: • Wskazuje na mapie położenie Polski oraz przebieg granic naszego kraju. • Krótko omawia położenie fizycznogeograficzne i polityczne Polski na podstawie mapy. • Wskazuje na mapie i nazywa skrajne punkty Polski i Europy. • Podaje nazwę województwa, w którym mieszka oraz nazwę jego stolicy.	Uczeń: • Wskazuje sąsiadów Polski i określa najdłuższą oraz najkrótszą granicę. • Odczytuje współrzędne geograficzne skrajnych punktów Polski i Europy. • Oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową Polski i Europy oraz wymienia jej konsekwencje. • Wskazuje na mapie województwa i ich stolice w Polsce.	Uczeń: • Wskazuje granice Polski oraz określa granice sztuczne i naturalne. • Omawia przebieg granic Polski (w tym morskich wód wewnętrznych). • Wyjaśnia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze konsekwencje rozciągłości obszaru Polski i Europy.	Uczeń: • Oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową dowolnego obszaru na mapie. • Wykazuje związek położenia Polski z warunkami przyrodniczymi. • Omawia wpływ położenia Polski na sytuację gospodarczą i polityczną kraju. • Omawia trójstopniowy podział administracyjny i podział władzy samorządowej.
2. Środowisko przyrodnicze Polski	Uczeń: • Wskazuje na mapie i nazywa pasy rzeźby terenu w Polsce. • Podaje nazwy i wartości bezwzględne najwyżej i najniżej położonych punktów w kraju. • Wyjaśnia pojęcia plejstocen i holocen oraz procesy rzeźbotwórcze. • Wymienia główne surowce mineralne w Polsce. • Podaje różnice między pogodą a klimatem, nazywa klimat Polski i jego czynniki.	Uczeń: • Podaje główne cechy pasów krajobrazowych w Polsce. • Wymienia wydarzenia geologiczne (ruchy górotwórcze, zlodowacenia) wpływające na rzeźbę terenu. • Wymienia typy gór, elementy rzeźby polodowcowej i zastosowanie surowców mineralnych. • Omawia czynniki klimatyczne, masy powietrza, cechy przyrodnicze Bałtyku i typy wybrzeży.	Uczeń: • Charakteryzuje pas krajobrazowy miejsca zamieszkania. • Omawia mapę hipsometryczną, wpływ orogenez i zlodowaceń oraz rzeźbę polodowcową. • Wskazuje rozmieszczenie i znaczenie gospodarcze surowców mineralnych. • Odczytuje dane z klimatogramów, wyjaśnia wiatry lokalne i stan wód Bałtyku. • Opisuje walory Wisły i Odry	Uczeń: • Porównuje pasy krajobrazowe, łańcuchy górskie i typy gór na świecie. • Omawia chronologię powstawania gór, zasięg zlodowaceń w Polsce i rodzaje skał. • Charakteryzuje klimat, okres wegetacyjny, zróżnicowanie opadów i sposoby wydobycia surowców. • Porównuje Bałtyk z innymi morzami, omawia degradację i metody ochrony	Uczeń: • Wykazuje związki między dziejami geologicznymi a ukształtowaniem powierzchni. • Omawia podział historii Ziemi i ważne wydarzenia w historii świata. • Wykazuje zależność między surowcami mineralnymi a energetyką i przemysłem. • Wyjaśnia wpływ zmienności pogody na rolnictwo, transport i turystykę. • Proponuje działania na rzecz ochrony wód Bałtyku i retencji wód dorzeczy.

Dział / Temat	Na ocenę dopuszczającą (2)	Na ocenę dostateczną (3)	Na ocenę dobrą (4)	Na ocenę bardzo dobrą (5)	Na ocenę celującą (6)
	• Wskazuje położenie Morza Bałtyckiego (zatoki, wyspy) oraz największe rzeki w Polsce. • Wyjaśnia pojęcie gleby, typy gleb, funkcje i rodzaje lasów oraz parki narodowe w Polsce. • Wymienia przykłady negatywnego wpływu człowieka na środowisko.	• Wyjaśnia przepływ rzeki, systemy Wisły i Odry oraz obszary zagrożone powodzią. • Podaje cechy, rozmieszczenie gleb, lesistość, rodzaje lasów i formy ochrony przyrody.	oraz ocenia przydatność rolniczą gleb (żyzność a urodzajność). • Omawia zróżnicowanie lesistości i formy ochrony przyrody własnego regionu.	przeciwpowodziowej. • Omawia elementy systemu rzecznego, typy ujść, wykorzystanie gospodarcze, powstawanie gleb i skutki wylesiania.	• Charakteryzuje położenie i cechy parków narodowych w Polsce.
3. Ludność Polski	Uczeń: • Podaje liczbę ludności Polski. • Wymienia czynniki osadnictwa, wyjaśnia pojęcia: gęstość zaludnienia, migracje, imigrant, emigrant, przyrost naturalny. • Odczytuje informacje z piramidy płci i wieku ludności Polski. • Wyjaśnia pojęcia: mniejszość, urbanizacja, wskaźnik urbanizacji. • Wskazuje największe miasta w Polsce oraz wymienia cechy miast i wsi.	Uczeń: • Omawia zróżnicowanie gęstości zaludnienia w Polsce. • Charakteryzuje czynniki osadnictwa dawniej i dziś. • Wymienia rodzaje, przyczyny i skutki migracji zagranicznych. • Wyjaśnia pojęcia wyż i niż demograficzny oraz przyczyny spadku przyrostu naturalnego. • Wymienia mniejszości narodowe i etniczne, strukturę wyznaniową i funkcje miast w Polsce.	Uczeń: • Odczytuje z wykresów zmiany liczby ludności Polski. • Omawia kierunki migracji, saldo migracji i przyrost rzeczywisty. • Wskazuje zmiany przyrostu naturalnego w latach 1946–2024. • Omawia rozmieszczenie mniejszości narodowych i etnicznych. • Omawia przyczyny rozwoju największych miast i strefy podmiejskiej.	Uczeń: • Porównuje liczbę ludności w Polsce i innych krajach oraz przedstawia prognozy. • Oblicza saldo migracji, przyrost naturalny, przyrost rzeczywisty i współczynniki. • Porównuje zmiany przyrostu naturalnego w Polsce i Europie. • Charakteryzuje mniejszości i grupy etniczne w Polsce. • Omawia problemy dużych miast, rodzaje aglomeracji i rozwój stref podmiejskich.	Uczeń: • Analizuje zmiany liczby ludności Polski po 1945 r. • Oblicza gęstość zaludnienia wybranych województw. • Omawia migracje w Polsce w latach 1990–2023 i ich wpływ społeczno-gospodarczy. • Podaje propozycje zmian sytuacji demograficznej i omawia skutki starzenia się społeczeństwa. • Dyskutuje o plusach i minusach życia w mieście i na wsi oraz migracji wewnętrznych.
4. Gospodarka Polski	Uczeń: • Wyjaśnia pojęcie i warunki rozwoju rolnictwa. • Wymienia główne uprawy i chów zwierząt w Polsce. • Wyjaśnia pojęcie i funkjce przemysłu oraz wymienia największe polskie firmy. • Wyjaśnia strukturę produkcji	Uczeń: • Opisuje zróżnicowanie warunków przyrodniczych i pozaprzyrodniczych rolnictwa. • Przedstawia przestrzenne zróżnicowanie upraw i chowu zwierząt. • Wymienia gałęzie	Uczeń: • Wskazuje obszary o najkorzystniejszych warunkach rozwoju rolnictwa. • Omawia wymagania głównych upraw oraz zmiany w przemyśle po roku 1989 (konurbacja górnośląska, aglomeracja łódzka).	Uczeń: • Wyjaśnia znaczenie okresu wegetacyjnego i gleb na uprawy oraz chów zwierząt. • Porównuje przemysł sprzed i po 1989 r. oraz zmiany w strukturze zatrudnienia. • Analizuje warunki sprzyjające produkcji energii	Uczeń: • Porównuje obszary w Polsce pod względem przydatności dla rolnictwa. • Wyjaśnia skutki społeczno-gospodarcze przemian w przemyśle. • Określa wpływ warunków na produkcję energii (woj.

Dział / Temat	Na ocenę dopuszczającą (2)	Na ocenę dostateczną (3)	Na ocenę dobrą (4)	Na ocenę bardzo dobrą (5)	Na ocenę celującą (6)
	energii, źródła odnawialne i nieodnawialne. • Wyjaśnia pojęcia: sektor usług, struktura zatrudnienia, turystyka (i jej rodzaje). • Wyjaśnia rolę ONZ i UNESCO oraz sukcesy polskich przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej.	przemysłu oraz cechy polskiego przemysłu w latach 1945–1989. • Omawia strukturę produkcji energii i partnerów handlowych Polski. • Charakteryzuje infrastrukturę transportową i walory turystyczne Polski (obiekty UNESCO).	• Porównuje odnawialne i nieodnawialne źródła energii. • Analizuje obrót w handlu międzynarodowym i dostęp do usług. • Wykazuje znaczenie sektorów gospodarki oraz wpływ turystyki na rozwój kraju.	ze źródeł odnawialnych. • Omawia rodzaje transportu, strukturę zatrudnienia w Polsce i Europie oraz wskaźnik PKB.	pomorskie i łódzkie) i kierunki energetyczne UE. • Omawia wpływ transportu morskiego na rozwój Trójmiasta. • Wykazuje wpływ rozwoju turystyki oraz ochrony dziedzictwa kulturowego.
5. Mała ojczyzna	Uczeń: • Wskazuje położenie swojego regionu geograficznego na mapie Polski. • Podaje główne cechy środowiska przyrodniczego regionu na podstawie map. • Charakteryzuje gospodarkę swojego regionu.	Uczeń: • Określa obszar utożsamiany z własną „małą ojczyzną” jako symboliczną przestrzenią w wymiarze lokalnym.	Uczeń: • Korzysta z danych statystycznych, aby zaprezentować własny region. • Projektuje trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie. • Rozpoznaje w terenie główne obiekty decydujące o atrakcyjności „małej ojczyzny”.	Uczeń: • Prezentuje własny region w wybranej formie jako miejsce zamieszkania i działalności gospodarczej. • Dostrzega potrzebę poprawy warunków życia lokalnej społeczności.	Uczeń: • Wykazuje zależności między elementami środowiska geograficznego na podstawie obserwacji terenowych. • Projektuje działania służące zachowaniu walorów środowiska oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności.

Wymagania na ocenę wyższą obejmują również wymagania poziomów niższych. Ocena klasyfikacyjna określa poziom osiągnięć ucznia względem wymagań.
Dla uczniów z opinią PPP kryteria dostosowywane są zgodnie z zaleceniami poradni. Dla uczniów z orzeczeniem dostosowane kryteria znajdują się w IPET.

Opracowano i przyjęto 1 IX 2026 r. do realizacji w roku szkolnym 2026/2027 przez zespół nauczycieli geografii.

Marzena Michalska
Julia Przewoźna

WYMAGANIA EDUKACYJNE – GEOGRAFIA, KLASA 8

„Planeta Nowa 8” – Nowa Era | podstawa programowa 2

Dział	Dopuszczająca (2)	Dostateczna (3)	Dobra (4)	Bardzo dobra (5)	Celująca (6)
1. Azja	Uczeń • wskazuje Azję na mapie i wymienia przykłady jej kontrastów geograficznych; • rozpoznaje obszary aktywności sejsmicznej i wulkanicznej; • wymienia cechy klimatu monsunowego; • wskazuje Japonię, Chiny, Indie i Bliski Wschód; • wymienia główne zasoby ropy naftowej Bliskiego Wschodu. • wskazuje na mapie fizycznej Azji podstawowe obiekty geograficzne	Uczeń • wykazuje na podstawie map kontrasty rzeźby, klimatu, opadów i zaludnienia Azji; • identyfikuje związki granic płyt litosfery z rowami tektonicznymi, wulkanami i trzęsieniami ziemi; • wyjaśnia związek klimatu monsunowego z rytmem upraw i kulturą ryżu; • przedstawia znaczenie warunków przyrodniczych i społeczno-kulturowych dla gospodarki Japonii; • wyjaśnia zróżnicowanie gęstości zaludnienia Chin na podstawie mapy.	Uczeń • wyjaśnia mechanizm powstawania tsunami i wskazuje obszary zagrożone; • analizuje wpływ warunków przyrodniczych i czynników społeczno-kulturowych na rozwój Japonii; • charakteryzuje kierunki rozwoju gospodarczego Chin; • przedstawia możliwości rozwoju gospodarczego Indii oraz kontrasty społeczne i gospodarcze; • charakteryzuje Bliski Wschód pod względem kultury, ropy naftowej i poziomu rozwoju.	Uczeń • dyskutuje o sposobach ograniczania skutków trzęsień ziemi i tsunami; • ocenia znaczenie Chin w gospodarce światowej na podstawie danych; • analizuje zależności między środowiskiem, ludnością i gospodarką państw Azji; • identyfikuje przyczyny i skutki konfliktów zbrojnych na Bliskim Wschodzie; • interpretuje zróżnicowanie poziomu rozwoju gospodarczego państw regionu.	Uczeń • samodzielnie analizuje mapy, dane i materiały źródłowe dotyczące Azji; • argumentuje ocenę znaczenia Chin, Japonii lub Indii w gospodarce światowej; • formułuje i uzasadnia wnioski dotyczące zależności między środowiskiem, społeczeństwem i gospodarką; • ocenia działania ograniczające skutki katastrof naturalnych i konfliktów.
2. Afryka	Uczeń • wskazuje Afrykę na mapie i wymienia główne strefy klimatyczne; • rozpoznaje podstawowe strefy roślinne; • wskazuje Sahel; • wymienia tradycyjne i nowoczesne działy gospodarki; • podaje przykłady walorów turystycznych Afryki. • wskazuje na mapie fizycznej Afryki podstawowe obiekty geograficzne	Uczeń • wykazuje związek rozmieszczenia opadów z cyrkulacją powietrza w strefie międzyzwrotnikowej; • wyjaśnia na podstawie map strefowość klimatyczno-roślinno-glebową; • opisuje warunki gospodarowania w Sahelu i wyjaśnia przyczyny pustynnienia; • określa związki walorów przyrodniczych i kulturowych z rozwojem turystyki; • określa rolę tradycyjnych i nowoczesnych działów gospodarki.	Uczeń • analizuje zależność między cyrkulacją atmosferyczną a rozkładem opadów; • wyjaśnia związki warunków przyrodniczych z możliwościami gospodarowania w Sahelu; • analizuje przyczyny i skutki pustynnienia; • identyfikuje przyczyny i skutki niedożywienia na podstawie źródeł; • porównuje znaczenie różnych działów gospodarki wybranych państw.	Uczeń • ocenia możliwości zachowania równowagi ekologicznej w Sahelu; • analizuje zależności między środowiskiem, rolnictwem i poziomem rozwoju; • interpretuje dane dotyczące niedożywienia i rozwoju gospodarczego; • uzasadnia znaczenie turystyki dla rozwoju wybranego kraju Afryki.	Uczeń • samodzielnie analizuje wieloczynnikowe przyczyny problemów społeczno-gospodarczych Afryki; • ocenia sposoby ograniczania pustynnienia i niedożywienia; • argumentuje wybór kierunków zrównoważonego rozwoju wybranego regionu; • syntetyzuje informacje z map, danych i tekstów źródłowych.
3. Ameryka Północna i Ameryka Południowa	Uczeń • wskazuje obie części Ameryki na mapie; • rozpoznaje główne formy ukształtowania powierzchni; • wskazuje obszary występowania tornad i cyklonów tropikalnych; • wskazuje Amazonię, Dolinę Krzemową i wybrane wielkie miasta; • wymienia przykłady rdzennych ludów Ameryki. • wskazuje na mapie fizycznej Ameryki Północnej i Południowej podstawowe obiekty geograficzne	Uczeń • przedstawia cechy ukształtowania powierzchni obu Ameryk na podstawie map; • identyfikuje skutki występowania tornad i cyklonów tropikalnych; • przedstawia problemy zagospodarowania Amazonii; • charakteryzuje sytuację rdzennej ludności; • wyjaśnia pojęcia: megalopolis, slumsy, technopolia.	Uczeń • analizuje wpływ rozciągłości południkowej i rzeźby na zróżnicowanie środowiska; • wyjaśnia przyczyny i skutki tornad i cyklonów; • identyfikuje konflikt interesów między wykorzystaniem Amazonii a skutkami wylesiania; • wyjaśnia przyczyny powstawania slumsów; • charakteryzuje megalopolis i technopolię.	Uczeń • ocenia sytuację rdzennej ludności na podstawie źródeł; • analizuje środowiskowe i społeczno-gospodarcze skutki wylesiania Amazonii; • wyjaśnia przyczyny rozwoju Doliny Krzemowej i jej znaczenie; • analizuje zróżnicowanie urbanizacji; • określa na podstawie danych rolę USA w gospodarce światowej.	Uczeń • samodzielnie interpretuje mapy i dane dotyczące środowiska, ludności i gospodarki; • argumentuje stanowisko w sprawie zagospodarowania Amazonii; • ocenia znaczenie technopolii dla gospodarki opartej na wiedzy; • formułuje wnioski dotyczące nierówności społecznych i urbanizacji; • syntetyzuje czynniki decydujące o potędze gospodarczej USA.

4. Australia i Oceania	Uczeń • wskazuje Australię i Oceanię na mapie; • wymienia podstawowe cechy środowiska przyrodniczego; • rozpoznaje charakterystyczną faunę i florę Australii; • wskazuje obszary największej koncentracji ludności; • wymienia główne działy gospodarki Australii. • wskazuje na mapie fizycznej Australii i Oceanii podstawowe obiekty geograficzne	Uczeń • przedstawia specyfikę środowiska przyrodniczego Australii i Oceanii; • wyjaśnia wpływ położenia Australii na klimat; • przedstawia rozmieszczenie ludności na podstawie map; • charakteryzuje gospodarkę Australii na tle warunków przyrodniczych; • opisuje znaczenie zasobów naturalnych.	Uczeń • analizuje zależność klimatu od zasobów wód powierzchniowych; • wyjaśnia zależność rozmieszczenia ludności od warunków naturalnych; • analizuje zróżnicowanie przestrzenne rolnictwa i przemysłu; • przedstawia znaczenie wód artezyjskich; • wyjaśnia znaczenie przetwórstwa i nowoczesnych technologii.	Uczeń • ocenia wpływ warunków przyrodniczych na możliwości gospodarowania; • analizuje zależności między środowiskiem, ludnością i gospodarką; • interpretuje mapy i dane statystyczne; • wyjaśnia czynniki wpływające na rozwój gospodarczy Australii.	Uczeń • samodzielnie syntetyzuje informacje o środowisku i gospodarce Australii; • ocenia szanse i ograniczenia rozwoju wynikające z warunków przyrodniczych; • formułuje i uzasadnia wnioski na podstawie różnych źródeł; • porównuje Australię z wybranym państwem Oceanii.
5. Obszary okołobiegunowe	Uczeń • wskazuje Arktykę i Antarktykę na mapie; • definiuje: góra lodowa, pak lodowy, lądolód, lodowiec szelfowy; • wymienia cechy środowiska obszarów okołobiegunowych; • rozpoznaje dzień i noc polarną; • wskazuje Antarktydę jako obszar objęty szczególnym statusem prawnym.	Uczeń • charakteryzuje klimat Arktyki i Antarktyki; • opisuje środowisko przyrodnicze obszarów okołobiegunowych; • wyjaśnia występowanie dnia i nocy polarnej; • charakteryzuje ludy Arktyki i warunki ich życia; • przedstawia cele badań naukowych w obszarach polarnych.	Uczeń • porównuje środowisko przyrodnicze Arktyki i Antarktyki; • wyjaśnia, dlaczego Antarktyda jest największą pustynią lodową; • charakteryzuje znaczenie badań naukowych; • przedstawia zasady ochrony Antarktydy wynikające z Traktatu Antarktycznego; • analizuje przystosowania ludności Arktyki.	Uczeń • wyjaśnia skutki zmian klimatu dla obszarów okołobiegunowych; • analizuje zmiany zlodzenia na podstawie map, fotografii i danych; • ocenia znaczenie międzynarodowej współpracy w ochronie obszarów polarnych; • interpretuje informacje o wpływie zmian klimatycznych na ekosystemy i ludzi.	Uczeń • samodzielnie analizuje różnorodne źródła informacji o zmianach klimatu; • formułuje i uzasadnia wnioski dotyczące konsekwencji zmian zlodzenia; • ocenia znaczenie badań naukowych dla ochrony obszarów polarnych; • argumentuje potrzebę międzynarodowej ochrony środowiska polarnego.

Wymagania na ocenę wyższą obejmują również wymagania poziomów niższych. Ocena klasyfikacyjna określa poziom osiągnięć ucznia względem wymagań.

Dla uczniów z opinią PPP kryteria dostosowywane są zgodnie z zaleceniami poradni. Dla uczniów z orzeczeniem dostosowane kryteria znajdują się w IPET.

Opracowano i przyjęto 1 IX 2026 r. do realizacji w roku szkolnym 2026/2027 przez zespół nauczycieli geografii.

Marzena Michalska

Julia Przewoźna